

Oponentský posudek disertační práce

PhDr. Vladimíra Naxery

Korupce, klientelismus a stranická patronáž v komunistických režimech a v průběhu postkomunistické transformace – studie z prostředí Československa/České republiky

Předložená disertační práce je přepracovanou verzí práce neobhájené v červnu 2014. Hned zpočátku je třeba konstatovat, že se Vladimír Naxera pokusil poctivě reagovat na konkrétní připomínky oponenta vznesené v prvním oponentském posudku. Práce tak mnohem podrobněji diskutuje např. otázku veřejného postavení v nedemokratických režimech jako nezbytné součásti definice korupce, vyrovnává se s otázkou postkomunismu apod. „Pouze“ přetrvává – byť oproti první verzi práce ve výrazně menší míře – oponentova pochybnost nad vlastním autorským vnosem. Na tuto připomínku se autor snažil reagovat analýzou vývoje mediální reflexe korupce, příp. tematizací korupce v předvolebních programech českých politických stran. Pro úspěšnou obhajobu považuji za nezbytné, aby autor přesvědčil komisi o tom, že jeho disertační práce rozšiřuje vědecké poznání.

Disertační práce je psaná kultivovaným stylem, její části byly průběžně publikovány a prokazuje vynikající obeznámenost se sekundární literaturou.

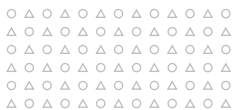
Konkrétní připomínky:

Na s. 20 autor argumentuje, že z počtu vyšetřování a soudních procesů ve spojitosti s korupcí nelze vyvozovat celkovou míru korupce. Ptám se, zda ani v demokratických státech? Pokud ne, pak veškeré statistické výzkumy v kriminologii jsou zbytečné – je to totiž obdobné, jako kdyby tvrdil, že z počtu vyšetřovaných a souzených vražd, dopravních nehod apod. nelze nic vyvozovat.

Vzápětí poté navrhuje jako lepší variantu práci s reprezentativním vzorkem obyvatel, kteří jsou dotázáni, zda byli požádáni o úplatek. V tu chvíli ale narážíme na to, že termín úplatek nemusí být všemi chápán stejně, stejně jako může být rozdílná citlivost respondentů. Tuto metodu nezavrhuji, jen mi přijde paradoxní její obhajoba při současném zavržení zkoumání soudních procesů a policejních obvinění.

Velké vášně bude ještě asi dlouho vzbuzovat otázka přístupu první generace polistopadových politiků k tématu korupce. Nedomnívám se ale, že autor používá pro ilustraci „přehlížení problému“

vhodné důkazy – viz např. přirovnání korupce k automobilové nehodě z úst V. Klause na s. 90-91: „Projíždí-li dálnicí za určitý časový interval stovky tisíc aut a několik desítek jich havaruje, je to sice věc dost neradostná, ale nikdo z nás to jistě nebude považovat za totální selhání silničního provozu“. Z této věty, ani kdybychom chtěli, nemůžeme odvodit „přehlížení problému“, příp. jeho popírání. Tato věta neříká, že se ony nehody nestaly – jen že je nutné je vnímat v kontextu hustoty provozu.

V úvodních kapitolách se autor dobře vyrovnal s minulou kritikou konceptu vnímání korupce. Konstatoval, že toto vnímání nemá smysl komparovat v jednotlivých zemích z řady rozličných důvodů. Tomuto potěšitelnému přístupu se ovšem sám zpronevěřil, když pracoval s údaji v žebříčku Transparency International (s. 96), které neudávaly jen index vnímání v konkrétní zemi v časové řadě, ale na prvním místě pořadí v žebříčku všech zemí. Co už jiného je komparací?

Ke gramatické, stylistické a formální stránce textu nevznáším výhrady.

Přes všechny výhrady a pochyby doporučuji přepracovanou verzi disertační práce V. Naxery k obhajobě.

doc. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

V Brně, 10. prosince 2014

